

ТЕМА: УКРАЇНА В ПОДІЯХ ПІВНІЧНОЇ ВІЙНИ

- * **МЕТА** : визначити, яке місце посідала Україна у подіях Північної війни, схарактеризувати хід та наслідки повстання гетьмана Івана Мазепи проти Росії, визначити роль гетьмана Івана Мазепи в українському національно-визвольному русі; пояснювати причини повстання Мазепи проти московського царя; визначати наслідки Полтавської битви для українських земель; розвивати в учнів уміння давати характеристику історичним особам, визначати їх роль в історії України, удосконалювати навички роботи з історичними джерелами, вміння вести дискусію, висловлювати й аргументувати власну точку зору, вчити учнів культури спілкування , виховувати патріотичні почуття на основі аналізу суперечливих сторінок української історії.

Актуалізація опорних знань

- 1. Приведіть у відповідність події та дати:

1. 1687 р. а) Бахчисарайський мирний договір;

2. 1686 р. б) Підписання “Вічного миру”;

3. 1689 р. в) Перший кримський похід;

4. 1681 р. г) приход до влади
І. Самойловича;

5. 1672 р. д) Другий кримський похід

2. Бесіда

- * За яких обставин Іван Мазепа був обраний гетьманом Лівобережної України?
- * Охарактеризуйте основні напрямки його внутрішньої і зовнішньої політики.
- * Якої зовнішньополітичної орієнтації дотримувався Мазепа на початку свого гетьманування? Чому?

Позначте правильні твердження знаком «+»,

а неправильні-знаком «-»

- «Вічний мир» був укладений між Туреччиною і Росією у 1687 р.
- «Вічний мир» суттєво покращив становище лівобережного гетьмана І. Самойловича і сприяв посиленню його влади у Гетьманщині.
- Після невдалого Кримського походу 1687 р. старшинська верхівка передала князю Голіцину листа, в якому звинуватила Самойловича у зраді.
- 25 липня 1688 р. на козацькій раді, що відбулася на річці Коломак, гетьманом лівобережної України було обрано генерального писаря Івана Мазепу.
- «Коломацькі статті» регламентували українсько-польські відносини.
- «Коломацькі статті» значно розширювали російську присутність в Україні та обмежували козацьку автономію.
- Іван Мазепа був гетьманом України з 1687 до 1708 року, прагнув подолати наслідки руїни, об'єднати всі українські землі під владою одного гетьмана, зберегти українську державність, піднести господарське і культурне життя.
- І. Мазепа хотів розбудувати Україну за західноєвропейським зразком, зберігши при цьому козацький устрій.

План

1. Гетьманщина в умовах Північної війни.
 2. Укладення угоди між І. Мазепою та Карлом XII.
 3. Полтавська битва.
 4. Місце І. Мазепи в історії України .
- Кость Гордієнко

Північна війна 1700-1721рр.

Росія

Прагнення Росії
отримати вихід
до Балтійського
моря

Швеція

Північна війна

Козаки не отримували винагороди за службу

потерпали від утисків московських воєначальників

Обмеження станових прав козаків

Гетьманщина в умовах Північної війни

Використовували як дешеву робочу силу

населення споряджало козацькі війська

у ряді міст Гетьманщина утримувала московські гарнізони

з України у великій кількості вивозилися хліб й інші продукти

Причини переходу І. Мазепи на бік Карла XII

Політика Петра I,
спрямована на
підпорядкування
гетьманської
влади
російському
урядові

Чутки про
докорінну
реформу України і
ліквідацію
козацько-
гетьманської
автономії

8 квітня 1709 р.

І. Мазепа

Образец текста

Второй уровень

Третий уровень

Четвертый уровень

Пятый уровень

- Шведський король повинен був захищати Гетьманщину і приєднані до неї землі;
- І. Мазепа отримував титул князя із збереженням всіх повноважень;
- Українські землі визнавалися незалежною територією.

Карл XII

Воєнно-політичні заходи Петра I проти українців

13 листопада 1708 р.

Зруйнування російськими військами під командуванням О. Меншикова гетьманської резиденції Батурин

17 листопада 1708 р.

Старшинська рада у Глухові – обрання гетьманом І. Скоропадського.

Листопад 1708 р.

У глухівській Свято-Троїцькій церкві і одночасно у московському Успенському соборі І. Мазепі було проголошено анафему

25 травня 1709 р.

Зруйнування Чортомлицької Січі

В. Гавриленко «Батурин-1708»

Зруйнування Чортомлицької Січі 25 травня 1709р.

Битва під Полтавою

Домашнє завдання

- Опрацювати текст §26
Написати твір – роздум
“ Іван Мазепа: патріот чи зрадник”

